

Pałac Dietla w Sosnowcu

Pałac Dietla

Pałac Henryka Dietla

Państwo	 Polska
Miejscowość	Sosnowiec
Adres	ul. S. Żeromskiego 2
Typ budynku	pałac
Styl architektoniczny	neobarok
Pierwszy właściciel	Heinrich Dietel
Kolejni właściciele	Skarb Państwa, Stanisław Kuliś (od 1997 r.)

Pałac Henryka Dietla jest jednym z najciekawszych i najpiękniejszych przykładów pałaców przemysłowców z końca XIX wieku. Swoją architekturą wyróżnia się nie tylko na tle sosnowieckich obiektów tego typu, ale również w skali kraju. Obecny pałac ma charakter neobarokowy, co zawdzięcza kilku przebudowom. Autorem ostatniej zmiany, dokonanej na początku XX wieku, był warszawski architekt Antoni Jabłoński- Jasieńczyk.

Pierwsze plany budynku, sygnowane przez Waligórskiego pojawiają się u schyłku lat osiemdziesiątych XIX wieku. Projekt realizacyjny powstaje w roku 1890. Około roku 1900, wraz z pracami wykończeniowymi pałacu, powstaje założenie parkowe otoczone murem, z oranżerią, i elementami małej architektury. Pałac wchodził w skład zespołu patronackiego, wraz z parkiem, zabudową dawnej fabryki, osiedlem robotniczym, a także kościołem ewangelickim. Wspaniała rezydencja została wzniesiona dla saskiego przemysłowca Henryka Dietla, założyciela pierwszej przędzalni wełny chesankowej w Królestwie Polskim i Cesarstwie Rosyjskim. Jako rezydencja rodowa Dietlów pałac funkcjonował do roku 1945.

Historyzujące wnętrza pałacu zachowały część oryginalnego wyposażenia. Reprezentacyjne sale usytuowane zostały na pierwszym piętrze. Utrzymane w stylu neobarokowym jadalnia i gabinet, w stylu drugiego rokoka- wielka sala balowa i tzw. buduar; eklektyczny pokój fajkowy i gabinet secesyjny, salon klasycystyczny. Prawdziwą perełką pałacu jest bogato zdobiona, efektownie wykonana łazienka, kilkakrotnie służąca potrzebom reżyserów filmowych.

Wystrój Pałacu Dietla

Niestety Pałac Dietla w swojej historii posiada ciemne karty, związane z dewastacją obiektu, a także przyległego parku i jego elementów. Aż do końcowych lat ubiegłego stulecia wyposażenie pałacu częściowo zostało skradzione. W roku 1997, jako własność Skarbu Państwa, został on sprzedany prywatnemu właścicielowi przez Urząd Rejonowy w Będzinie, a znajdował się wówczas w stanie katastrofalnym. Nieszczęlny dach, pęknięcia ścian zewnętrznych, brak ogrzewania były powodem utrzymującej się wilgoci i postępującego zagrzybienia. Od chwili przejęcia pałacu aktualni właściciele prowadzą prace remontowe, dzięki którym obiekt ten ma szansę wrócić do dawnej świetności. Wiele z tych prac zostało już wykończonych przy ogromnym nakładzie środków finansowych.

Historia budowy Pałacu Dietla.

Dzięki wspomnieniom najstarszego syna Henryka i Klary Dietlów - Henryka juniora (1881-1953) dotychczasowe ustalenia naukowe dotyczące budowy pałacu, opierające się głównie na źródłach archiwalnych (w tym na niezrealizowanym projekcie przebudowy pałacu z 1890 r. wykonanym przez D. Waligórskiego) oraz analizie stylistyczno-porównawczej Budynek ten pokrywał się z północną częścią obecnego pałacu. Wg słów Henryka Dietla juniora w domu tym na piętrze znajdowały się jadalnia (w tym samym miejscu co obecna) oraz trzy sypialnie (rodziców, Henryka juniora i Borysa oraz w miejscu obecnej łazienki – trzech „maluchów”: Alfreda, Romana i Gottloba) . Pałac rozbudowany i przebudowywany był trzykrotnie: w 1894 r., w 1899 r. oraz tuż po 1900 r.

Pierwsza przebudowa polegała na dobudowie części południowej obecnego pałacu (mieszczącej m.in. salę balową) oraz palmiarni (wykonanej z „żelaza”). W 1899 r. „starą” (północną) część pałacu przebudowano w „nowoczesnym stylu”, w celu dostosowania do wybudowanego kilka lat wcześniej reprezentacyjnego skrzydła południowego. Środkowy łącznik pozostawiono w formie pierwotnej, miał pozostać „pamiątką oznaczającą szczęście”, którego Henryk Dietel senior zaznał w tym domu. Ostatnia aranżacja pałacu miała miejsce po pożarze dachu w 1900 r., wywołanym zwarcieniem drutów elektrycznych. Wówczas to ujednolicono obie części budowli, zasadniczo zmieniając wygląd skrzydła południowego i konstrukcje dachów .

W 1901 r. założony został park krajobrazowy, zaprojektowany przez Fritza Hanischa, rozbudowany w 1903 r. Do nasadzeń sprowadzono niezliczone ilości krzewów, drzew i kwiatów z Niemiec i z Holandii. W parku znajdowały się stawy z posągami Neptuna z trójzębem, sztuczne grotty, tolos (centralna budowla w typie niewielkiej greckiej świątyni), romantyczne ruiny „urządzone na kształt zamku rycerskiego - z bronią, przyrządami i malunkami ściennymi, przedstawiającymi sceny z okresu rycerstwa”, a na wzgórzu „pawilon umeblowany w stylu Maurów”.

Zaraz po przybyciu do Sosnowca Dietel zbudował dla swojej rodziny (około 1880 r.) dwupiętrowy, ceglany dom nakryty płaskim dachem (bez strychu). Założony był na podłużnym rzucie („czterokątny” - jak wspomina Henryk Dietel junior)

***Dziękuję za
uwagę***

Mateusz Sibila kl. II „a”
gimnazjum

Bibliografia

<http://www.pics.website.pl/dp.htm>

http://pl.wikipedia.org/wiki/Pa%C5%82ac_Dietla

http://www.sosnowiec.pl/strefa_mieszkanca/artykuly/k1,96,zakochaj_sie_w_sosnowcu/k2,99,zabytki_sosnowca/id,64,palac_dietla.html